

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ

ΜΕΛΗ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΑΜΠΕΑΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΜΠΟΥΣΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΕΡΜΠΕΡΙΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΑΓΩΝΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΜΑΪΟΣ 2022

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, συστάθηκε με απόφαση της Κοσμητείας της Σχολής που λήφθηκε στην υπ' αριθμ. 178/11.11.2021 συνεδρίασή της και κοινοποιήθηκε στα μέλη με το από 10-12-2021/αρ. πρωτ. 35976, έγγραφο του Κοσμήτορα κ. Νικολάου Αβούρη (παρατίθεται ως συνημμένο στο Παράρτημα). Μέλη της Επιτροπής ορίστηκαν οι Καθηγητές: Α. Αλεξανδρίδης, Γ. Λαμπέας, Ε. Μπούσιας, Κ. Μπερμπερίδης, Γ. Κυριακού, Π. Δραγώνας και Φ. Κουτελιέρης, εκπροσωπώντας αντίστοιχα τα Τμήματά τους. Από τους ανωτέρω, δεν συμμετείχε στις εργασίες της Επιτροπής ο κ. Φ. Κουτελιέρης από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος λόγω του ειδικού καθεστώτος λειτουργίας του Τμήματος αυτού. Το αντικείμενο των εργασιών της Επιτροπής περιλαμβάνει τα μεταπτυχιακά προγράμματα τα οποία προσφέρουν τα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής και αντιστοιχούν σε ISCE, επιπέδου 7 (μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης-master) και επιπέδου 8 (διδακτορικά).

Η Επιτροπή μετά από επανειλημμένες συνεδριάσεις, αφού εξέτασε αναλυτικά όλα τα προγράμματα στο πλαίσιο και τις κατευθύνσεις της εντολής που έλαβε όπως περιέχονται στο από 10-12-2021/αρ. πρωτ. 35976 έγγραφο του Κοσμήτορα της Σχολής (βλέπε Παράρτημα), παρουσιάζει τις διαπιστώσεις και τα πορίσματά της με την παρούσα ομόφωνη εισήγησή της. Στοιχεία και στατιστικά δεδομένα από τα προγράμματα, όπως έχουν καταγραφεί στην Κοσμητεία, παρατίθενται στο Παράρτημα. Επίσης, οι κανονισμοί λειτουργίας των προγραμμάτων (ΦΕΚ) και αποφάσεις των Συνελεύσεων των Τμημάτων, είναι όλα αναρτημένα στους ιστότοπους των αντιστοίχων Τμημάτων. Σημειώνεται ότι η λειτουργία των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και όλοι οι σχετικοί κανονισμοί είναι εναρμονισμένοι με το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει σήμερα και τους πρότυπους κανονισμούς που έχει εκδώσει το Πανεπιστήμιο Πατρών.

2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Τα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών (κατά σειρά αρχαιότητας):

- Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών,
- Μηχανολόγων Μηχανικών και Αεροναυπηγών,
- Πολιτικών Μηχανικών,
- Μηχανικών Υπολογιστών και Πληροφορικής,
- Χημικών Μηχανικών, και,
- Αρχιτεκτόνων Μηχανικών,

ακολουθούν ενιαίο πενταετή κύκλο σπουδών (5 χειμερινών και 5 εαρινών εξαμήνων) που οδηγεί σε αντίστοιχο Δίπλωμα Μηχανικού, το οποίο αναγνωρίζεται και ως μεταπτυχιακός

τίτλος σπουδών (Integrated Master) στο αντίστοιχο γενικό αντικείμενο που θεραπεύει κάθε Τμήμα. Ο φόρτος εργασίας για τους φοιτητές που συμπληρώνουν τον κύκλο αυτό, μετράται με πιστωτικές μονάδες (ECTS) για τα μαθήματα και τη διπλωματική εργασία (που εκτείνεται τουλάχιστον σε ένα εξάμηνο σπουδών) και συνολικά αθροίζει 300 ECTS ισοκατανεμημένα στα επιμέρους εξάμηνα, δηλ. 10X30 ECTS.

Τα παραπάνω Τμήματα έχουν εγκαθιδρύσει, μετά τον πρώτο 5ετή κύκλο σπουδών, προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΜΣ) και προγράμματα διδακτορικών σπουδών (ΔΣ).

Όλα τα προγράμματα ΜΣ σκοπό έχουν την εμβάθυνση των γνώσεων και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε εξειδικευμένα αντικείμενα των γνωστικών πεδίων των επιμέρους Τμημάτων είτε αποκλειστικά στα αντικείμενά τους είτε σε πιο διευρυμένα διεπιστημονικά αντικείμενα. Ο δεύτερος αυτός προσανατολισμός είναι ο επικρατέστερος τόσο επειδή ο πρώτος κύκλος σπουδών καλύπτει και πολλά εξειδικευμένα αντικείμενα ενώ αποτελεί και αναγνωρίζεται ως ουσιαστικά μονοτμηματικός μεταπτυχιακός τίτλος, όσο και επειδή οι σύγχρονες εξελίξεις στην επιστήμη και τις εφαρμογές απαιτούν τη σύνθεση γνώσεων από διαφορετικά πεδία. Η πλειονότητα των προγραμμάτων ΜΣ είναι για τους παραπάνω λόγους, διατμηματική, με επισπεύδοντα τα Τμήματα της Πολυτεχνικής και συμμετέχοντα άλλα Τμήματα, πολλά από τα οποία εκτός Πολυτεχνικής Σχολής.

Ως προς τη διάρθρωση των σπουδών τους, τα προγράμματα ΜΣ καλύπτουν ένα κύκλο μαθημάτων, συνήθως δύο εξαμήνων ενώ σε πολλά είναι θεσμοθετημένη η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ως αναγκαίας προϋπόθεσης, κυρίως σε ένα επιπλέον εξάμηνο, ή μεταπτυχιακής ερευνητικής εργασίας σε πιο περιορισμένο χρονικό ορίζοντα, ως επιλογής του σπουδαστή. Ο φόρτος εργασίας για τους φοιτητές που συμπληρώνουν τον κύκλο ΜΣ, μετράται με πιστωτικές μονάδες- ECTS, όπως άλλωστε και ο Νόμος απαιτεί. Στο θέμα αυτό παρατηρείται μια εμφανής διασπορά στο σύνολο των απαιτούμενων ECTS μεταξύ των προγραμμάτων, με αρκετά να υιοθετούν τα 90 ECTS που αντιστοιχούν σε 3 ακαδημαϊκά εξάμηνα (3X30 ECTS: 2 εξάμηνα μαθημάτων και 1 εξάμηνο διπλωματικής εργασίας) και άλλα με 75 ECTS που αντιστοιχούν σε σπουδές 12 μηνών (2X30 ECTS: 2 εξάμηνα μαθημάτων και 1 θερινό τρίμηνο, συνήθως με ερευνητική εργασία) ή με 60 ECTS που αντιστοιχούν σε 2 ακαδημαϊκά εξάμηνα (2X30 ECTS: 2 εξάμηνα μόνο μαθημάτων). Επίσης, παρατηρούνται αποκλίσεις μεταξύ των προγραμμάτων, στα ECTS που ορίζονται ως φόρτος εργασίας για κάθε μάθημα, με κυρίαρχη πάντως τη θεσμοθέτηση μαθημάτων φόρτου των 5 ή 6 ECTS. Σημειώνεται ότι οι πιο έντονες διαφοροποιήσεις στη φύση και το γενικό πλαίσιο διάρθρωσης του προγράμματος ΜΣ εμφανίζονται στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων, γεγονός εν πολλοίς αναμενόμενο και αποδεκτό λόγω των ιδιαιτεροτήτων των σπουδών του Τμήματος αυτού σε σχέση με τα υπόλοιπα της Πολυτεχνικής Σχολής.

Όλα τα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής προσφέρουν αντίστοιχο πρόγραμμα ΔΣ. Τα πρόγραμμα ΔΣ καταρτίζονται με βάση αντικείμενα που εμπίπτουν στα ερευνητικά

ενδιαφέροντα ή/και επιστημονικά πεδία κάθε Τμήματος αποκλειστικά είτε ευρύτερα σύμφωνα με την αντίληψη διεπιστημονικότητας που διέπει τη σύγχρονη ερευνητική ανάπτυξη. Τα πρόγραμμα ΔΣ, εξωτερικά χρηματοδοτούμενα ή μη, εκτείνονται από βασική ως εφαρμοσμένη έρευνα, με τη σημαντική θεσμοθέτηση τελευταία των βιομηχανικών διδακτορικών που εκπονούνται σε συνεργασία με τη βιομηχανία σε προβλήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Ο κύκλος των ΔΣ ολοκληρώνεται με την εκπόνηση πρωτότυπης διδακτορικής διατριβής και την απονομή Διδακτορικού Διπλώματος. Βασικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την συμβολή ενός διδακτορικού στην προαγωγή και εξέλιξη της επιστήμης αποτελούν η πρωτοτυπία του και η διεθνής αναγνώριση από τις προκύπτουσες δημοσιεύσεις σε αναγνωρισμένα διεθνή περιοδικά και συνέδρια.

Απόφοιτοι μηχανικοί 5ετούς φοίτησης μπορούν να ενταχθούν κατευθείαν στα προγράμματα ΔΣ με βασική προϋπόθεση το Δίπλωμά τους και πολλές φορές με κάποιες επιπλέον απαιτήσεις όπως ελάχιστου βαθμού αποφοίτησης (συνήθως 6,5). Για άλλες κατηγορίες αποφοίτων απαιτείται η προηγούμενη λήψη μεταπτυχιακού τίτλου. Η διάρθρωση των διδακτορικών σπουδών διαμορφώνεται στο πλαίσιο κάθε προγράμματος ΔΣ, όπου κοινό κανόνα αποτελεί ότι οι υποψήφιοι διδάκτορες (ΥΔ) οφείλουν να ακολουθήσουν ένα κύκλο μεταπτυχιακών μαθημάτων και όπου κρίνεται σκόπιμο και υποβοηθητικό των σπουδών τους, κάποια από τα προπτυχιακά μαθήματα. Οι επιμέρους κανόνες και διαδικασίες επιλογής μαθημάτων ποικίλει από Τμήμα σε Τμήμα, ενώ δεν απαιτείται η συμπλήρωση συγκεκριμένου αριθμού ECTS. Δυσλειτουργίες φαίνεται να εντοπίζονται στην κατάρτιση της λίστας μεταπτυχιακών μαθημάτων κυρίως για δύο λόγους: από την προϋπόθεση του Νόμου που απαιτεί τα μαθήματα που μπορεί να επιλεγούν να προβλέπονται στο ΦΕΚ του Κανονισμού ΔΣ και από δυσκολίες στην εφαρμογή της ψηφιακής εγγραφής των ΥΔ σε μαθήματα που δεν υπάρχουν ονομαστικά στην προαναφερθείσα λίστα αλλά προβλέπονται στους γενικούς κανόνες και κυρίως προσφέρονται εκτός Τμήματος.

Οι ελάχιστοι χρόνοι εκπόνησης διδακτορικού ορίζονται από το Νόμο και είναι τα 3 χρόνια από τον ορισμό της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, για αποφοίτους μηχανικούς ή κατόχους επιπλέον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και τα 4 χρόνια για τις άλλες κατηγορίες αποφοίτων, αντίστοιχα.

Το υφιστάμενο νομικό καθεστώς είναι ασαφές σε σχέση με την καθιέρωση μέγιστου χρόνου εκπόνησης για τις ΔΣ. Έτσι κάποια Τμήματα δεν ορίζουν μέγιστο χρόνο ενώ πολλά Τμήματα στους κανονισμούς τους ορίζουν και μέγιστους χρόνους εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής που κυμαίνονται μεταξύ των 4άρων και 6 ή 7 χρόνων. Και στην περίπτωση των ΔΣ, οι σημαντικότερες διαφοροποιήσεις από τους κοινούς κανόνες συναντώνται λόγω αντικειμενικών ιδιαιτεροτήτων στη φυσιογνωμία του, στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων.

3. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΣ και ΔΣ

Τα Τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, διαπιστώνεται ότι έχουν καταρτίσει πολύ αξιόλογα προγράμματα ΜΣ σε πολύ ενδιαφέροντα πεδία εξειδίκευσης στην αιχμή της τεχνολογίας. Αντίστοιχα, όλα τα προγράμματα ΔΣ των Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής παρέχουν υψηλής στάθμης σπουδές και διδακτορικά υψηλού επιπέδου με πρωτοτυπία, συμβολή στην εξέλιξη της επιστήμης και της έρευνας. Αυτό οφείλεται στην εξαιρετική παράδοση που έχουν δημιουργήσει στον τομέα αυτό όλες οι κλασικές Πολυτεχνικές Σχολές της χώρας με την υψηλής στάθμης ερευνητική δραστηριότητα που έχουν αναπτύξει. Τα προγράμματα ΜΣ και ΔΣ ενισχύουν το ακαδημαϊκό κύρος του Πανεπιστημίου, τα πρώτα κυρίως με την κατάρτιση στελεχών με αυξημένες δεξιότητες για την αγορά εργασίας και την ανάπτυξη της χώρας, και τα δεύτερα με τη δημιουργία υψηλής ποιότητας ανθρώπινου δυναμικού ικανού να συμβάλλει στην ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της ερευνητικής παραγωγής και μέσω αυτής της διεθνούς ακαδημαϊκής διάκρισης. Σε γενικές γραμμές, τα προγράμματα ΜΣ και ΔΣ των Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών, είναι ευθέως εναρμονισμένα στο επίπεδο των γνωσιακών στόχων και της διάρθρωσης με τα ισχύοντα στον διεθνή ακαδημαϊκό χώρο. Ωστόσο, υφίσταται χώρος για βελτιώσεις στη διάρθρωση και το περιεχόμενο των προγραμμάτων και κυρίως άρσης δυσλειτουργιών και υστερήσεων που αφορούν διαδικασίες και επικοινωνιακή διαχείριση.

3.1 ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΣ

Με βάση την προηγούμενη ανάλυση και την εμπειρία από τη μακρόχρονη λειτουργία των προγραμμάτων ΜΣ, προτείνονται οι παρακάτω βελτιώσεις στη διάρθρωση και λιγότερο στο περιεχόμενό τους:

- Η κατά το δυνατό σύγκλιση της διάρθρωσης των προγραμμάτων ΜΣ σε μια σταδιακή μετάβαση προς ένα κοινό μοντέλο:
 - διάρκειας 2 ακαδημαϊκών εξαμήνων μαθημάτων και
 - 1 ακαδημαϊκού εξαμήνου διπλωματικής εργασίας ή θερινής περιόδου με ερευνητική εργασία,
 - δηλ. συνολικού φόρτου εργασίας που να συγκλίνει μελλοντικά στα 75 ECTS (2X30 + 15 ECTS) ή 90 ECTS (3X30 ECTS), αντίστοιχα.
- Ενθαρρύνεται η κοινή υιοθέτηση στα προγράμματα ΜΣ της εφαρμοσμένης μελέτης με κάλυψη εναλλακτικά ενός εξαμήνου ή μέρους του με εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ή ερευνητικής εργασίας, αντίστοιχα.

- Η ενιαία κατηγοριοποίηση όλων των μαθημάτων με ίδιο βάρος ECTS για το καθένα. Η προσαρμογή αυτή φαίνεται εφικτή για τα περισσότερα προγράμματα ΜΣ με κοινή σύγκλιση στα 6 ECTS ανά μάθημα. Σε κάποιες ανελαστικές περιπτώσεις μαθημάτων με μεγαλύτερο των 6 ECTS φόρτο, συστήνεται η δημιουργία ενός βασικού μέρους μαθήματος κορμού των 6 ECTS συνοδευόμενου στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ΜΣ από αντίστοιχο συμπληρωματικό μέρος με βάρος τα υπολειπόμενα ECTS του μαθήματος.
- Η εισαγωγή όλων των μαθημάτων φόρτου 6 ECTS από όλα τα προγράμματα ΜΣ της Πολυτεχνικής Σχολής σε κοινή λίστα (pool), με κοινούς κωδικούς προσβάσιμους στην ψηφιακή βάση από όλα τα προγράμματα ΜΣ, με στόχο την κοινή αξιοποίηση πόρων, τη δια-λειτουργικότητα και την αλληλοσύνδεση των προγραμμάτων. Είναι φανερό ότι κομβική επιλογή και προϋπόθεση για την εφαρμογή του μέτρου της κοινής λίστας-δεξαμενής μαθημάτων, αποτελεί η προηγούμενη κοινή υιοθέτηση των 6 ECTS φόρτου ανά μάθημα, δίνοντας δυνατότητες στα Τμήματα να διερευνήσουν και άλλους τρόπους αποδοτικής αξιοποίησης.
- Η διατύπωση αιτήματος προς την πολιτεία για διεύρυνση της δυνατότητας διδασκαλίας εξ αποστάσεως των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σε ποσοστό πολύ μεγαλύτερο από 35% που ισχύει σήμερα, σε μια προσπάθεια αποφασιστικής διεύρυνσης της βάσης των ενδιαφερομένων φοιτητών και σε διαμένοντες εκτός της έδρας του Πανεπιστημίου Πατρών.
- Η επιδίωξη της σύνδεσης των μεταπτυχιακών προγραμμάτων με τους αντίστοιχους (βιομηχανικούς) κλάδους προς τους οποίους απευθύνεται, με σκοπό το αμοιβαίο όφελος, την εξέλιξη των προγραμμάτων στις ανάγκες των εφαρμογών, τη δυνατότητα εξοικείωσης των σπουδαστών στο βιομηχανικό περιβάλλον με επισκέψεις και ανάπτυξη κοινών δράσεων (παρουσιάσεων, σεμιναρίων, κλπ), τη σύνδεση με συνεπίβλεψη διπλωματικών (βιομηχανικές διπλωματικές), κ.ά.
- Η θεσμοθέτηση Πρακτικής Άσκησης για τα προγράμματα ΜΣ, ως δυνατότητας επιλογής από τους φοιτητές. Η Πρακτική Άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών αποτελεί αντικειμενικά ευνοϊκότερο πεδίο αξιοποίησης προχωρημένων γνώσεων από τις επιχειρήσεις και ταυτόχρονα συνιστά πιο σίγουρη δυνατότητα για μετεξέλιξη σε μόνιμη, υψηλών προδιαγραφών εργασία.

3.2 ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΔΣ

Λαμβάνοντας υπόψιν την πολύ καλή παράδοση των Τμημάτων στις ΔΣ, προτείνονται περιορισμένες μόνο, διαρθρωτικού κυρίως τύπου, βελτιώσεις, όπως,

- Διεύρυνση αριθμητικά και ουσιαστικά της λίστας των προσφερομένων μαθημάτων, με δυνατότητα επιλογής από κοινή δεξαμενή μαθημάτων που απαρτίζεται:
 - από μαθήματα προγραμμάτων ΔΣ άλλων Τμημάτων της Πολυτεχνικής,
 - από τα μαθήματα της προαναφερθείσας κοινής λίστας (pool), με κοινούς κωδικούς προσβάσιμους στην ψηφιακή βάση από όλα τα προγράμματα ΜΣ των Τμημάτων της Πολυτεχνικής,
 - από σειρά κοινών για όλη την Πολυτεχνική μαθημάτων προχωρημένων γνώσεων στα Μαθηματικά, τη Φυσική, κλπ.
- Την ένταξη στους κανονισμούς και την περαιτέρω ενίσχυση του θεσμού των βιομηχανικών διδακτορικών, τη σύνδεση με τη βιομηχανία και τις ανάγκες της σε συνδυασμό με τα ενδιαφέροντα των ερευνητικών ομάδων του Πανεπιστημίου.
- Την απλοποίηση γραφειοκρατικού τύπου διαδικασιών, με περιορισμό απαιτούμενων υπογραφών, κλπ, σε σειρά τυπικών διαδικασιών (όπως ο περιορισμός της υπογραφής μόνο από τον επιβλέποντα και όχι από όλα τα μέλη της Τριμελούς, σειράς τυπικών εγγράφων).
- Τη ρύθμιση στους κανονισμούς ΔΣ, μέγιστου ορίου διάρκειας εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής το πολύ στα 6 ή 7 χρόνια με εξαιρέσεις μόνο σπάνιες μετά από πλήρη τεκμηρίωση από την Τριμελή Επιτροπή. Στόχος να διαφυλαχθεί η υψηλή ποιότητα των διατριβών με την ερευνητική δραστηριότητα να παρακολουθεί την αιχμή της τεχνολογίας.

4. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ – ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ

Στο σύγχρονο περιβάλλον λειτουργίας των Πανεπιστημίων, δεν νοείται απομονωμένη ερευνητική και αναπτυξιακή πορεία. Αυτό αντανακλά άμεσα στα προγράμματα ΜΣ και ΔΣ, των οποίων οι δυνατότητες και τα αποτελέσματα πρέπει να διαχέονται στην κοινωνία. Έτσι, απαιτείται ενίσχυση και της εξωστρέφειας που πρέπει και μπορεί να εκτείνεται από το τοπικό περιφερειακό επίπεδο και αυτό της χώρας, ακόμη πιο ευρύτερα στο διεθνές πεδίο είτε αυτό αφορά στην αγορά εργασίας είτε στον ακαδημαϊκό χώρο. Για τις διδακτορικές σπουδές και τα ερευνητικά αποτελέσματά τους είναι δεδομένο ότι η διεθνής τους διάχυση και αναγνώριση γίνεται ήδη εκτεταμένα και με επιτυχία, με τις δημοσιεύσεις σε υψηλού κύρους επιστημονικά περιοδικά και διεθνή συνέδρια. Τα σημερινά όμως δεδομένα δικτύωσης της πληροφορίας δίνουν, αν όχι απαιτούν, περαιτέρω δυνατότητες. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνονται κάποιες συγκεκριμένες αναβαθμίσεις, όπως:

- Η ενθάρρυνση των ΥΔ ώστε να συγγράφουν τη Διδακτορική Διατριβή τους στην αγγλική γλώσσα εκτός εάν, εξ αντικειμένου, η καταλληλότερη γλώσσα είναι η ελληνική (ή πιθανόν άλλη γλώσσα). Είναι σαφές ότι αυτό διευκολύνει τη διεθνή

διάχυση της έρευνας των ΥΔ ενώ ενισχύει τις δυνατότητες αξιοποίησης της ερευνητικής τους δουλειάς στη διεθνή αγορά εργασίας.

- Η σταδιακή προετοιμασία των Προγραμμάτων ΜΣ ώστε να είναι σε θέση να δέχονται και να εκπαιδεύουν και αλλοδαπούς φοιτητές. Αυτό θα ενισχύσει το κύρος των Προγραμμάτων ΜΣ και θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διεύρυνση της βάσης προέλευσης των φοιτητών και τελικά στην άνοδο της ποιότητάς των ΜΣ. Η σταδιακή προετοιμασία μεταξύ άλλων χρειάζεται αποφάσεις από τα Τμήματα για: α) την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού στην αγγλική, β) την προσαρμογή του περιβάλλοντος ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης και των γραμματειακών εφαρμογών όπου απαιτείται, γ) τη διεύρυνση της δημοσιότητας των προσφερόμενων προγραμμάτων στα Αγγλικά με καταχωρήσεις της Κοσμητείας σε ξένο τύπο / Πανεπιστήμια / πρεσβείες της Ελλάδας στο εξωτερικό, δ) τη δημιουργία μηχανισμού υποδοχής των αλλοδαπών φοιτητών και παροχής βοήθειας για διαδικαστικά θέματα παραμονής και σπουδών και, ε) τη δυνατότητα διεξαγωγής των διαλέξεων στην αγγλική.
- Η οργάνωση σε επίπεδο Πολυτεχνικής Σχολής σεμιναρίων (ανά 15νθήμερο ή εβδομάδα) όπου ερευνητικές ομάδες ή ΥΔ θα παρουσιάζουν δημόσια τη δουλειά τους. Είναι προφανής η αξία της δράσης για το σύνολο των ερευνητών τόσο ως ομιλητών όσο και ως ακροατών με τη διεπιστημονικότητα και τη διάχυση των αποτελεσμάτων που εξασφαλίζει με τρόπο συστηματικό και θεσμικό.
- Η συν-οργάνωση με τη βιομηχανία σε επίπεδο Πολυτεχνικής Σχολής ημερίδων ανά τακτά χρονικά διαστήματα για θέματα κοινού ερευνητικού ενδιαφέροντος. Αποτελεί ένα διαυγή και θεσμικό τρόπο προσέγγισης της πανεπιστημιακής κοινότητας με το χώρο της βιομηχανίας με στόχο συνέργιες, διεκδίκηση προγραμμάτων, κ.ά.
- Η δημιουργία σε επίπεδο Πολυτεχνικής Σχολής κοινού προτύπου ηλεκτρονικής παρουσίασης των προγραμμάτων ΜΣ και ΔΣ των Τμημάτων στην αγγλική και ελληνική γλώσσα. Η με επαγγελματικό τρόπο ανάρτηση όλων αυτών των πληροφοριών είναι σήμερα απαραίτητη προϋπόθεση όποιας επιτυχίας των προγραμμάτων.
- Η κατά το δυνατό διαμόρφωση κατάλληλων και χωρικά συνεκτικών μικρών αιθουσών με σχετικό εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση των ΜΣ.
- Η διοργάνωση από την Πολυτεχνική Σχολή μαζί με θεσμούς της τοπικής κοινωνίας διαλέξεων σε επίκαιρου ενδιαφέροντος θέματα για τα οποία υπάρχει σχετική ερευνητική δραστηριότητα των μελών της. Με αυτό τον τρόπο η εξειδικευμένη γνώση διαχέεται στην κοινωνία μέσω της εγκυρότητας που παρέχει στη διαμόρφωση γνώμης στα θέματα αυτά.

5. ΣΥΝΟΨΗ

Οι όποιες αλλαγές προτείνονται με την παρούσα εισήγηση, έχουν γίνει με φειδώ και σεβασμό στην πολύ καλή παράδοση των Τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής από τη μέχρι τώρα λειτουργία των ΜΣ και ΔΣ, το Νομοθετικό Πλαίσιο της πολιτείας και του Πανεπιστημίου Πατρών (όπως ο πρότυπος κανονισμός, κλπ) και τους τεχνικούς περιορισμούς υλοποίησης, κυρίως της ψηφιακής υλοποίησης. Για τους λόγους αυτούς η παρούσα έκθεση-πρόταση δεν επικαλείται άμεσα ποσοτικούς δείκτες. Στόχος είναι σε αυτή τη φάση η ποιοτική αναβάθμιση των υπάρχοντων προγραμμάτων στη βάση της κοινής συν-αντίληψης για τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές, της ανάγκης προσαρμογών και εκσυγχρονισμού, της δυνατότητας δημιουργίας ενιαίας διαρθρωτικής δομής, άρσης δυσλειτουργιών αλλά κυρίως ανομοιομορφιών και υστερήσεων σε βασικά ακαδημαϊκά και επικοινωνιακά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων.

Σύμφωνα και με το πλαίσιο που όρισε η Κοσμητεία, η προσπάθεια της Επιτροπής επικεντρώθηκε κυρίως σε θέματα: οργάνωσης των σπουδών ώστε να γίνει δυνατή η δημιουργία μιας ενιαίας, κοινής βάσης μαθημάτων με στόχο να επιτευχθεί οικονομία κλίμακας, και, δομικών αλλαγών που εξυπηρετούν τη δια-λειτουργικότητα των προγραμμάτων, τη διεθνή εμβέλεια των προγραμμάτων και την κινητικότητα και διεθνή απήχηση της ερευνητικής δουλειάς των σπουδαστών. Είναι γι' αυτό σαφές ότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις δεν αλλάζουν τους ακαδημαϊκούς στόχους των προγραμμάτων ούτε τα αντικείμενα και τον προγραμματισμό των ΜΣ και ΔΣ της Πολυτεχνικής Σχολής ενώ οι περισσότερες μπορούν να υλοποιηθούν με ουσιαστικά μηδενικό οικονομικό κόστος. Συνεπώς, στην παρούσα φάση, η υιοθέτησή τους δεν αναθεωρεί τον αρχικό οικονομικό σχεδιασμό των διαφόρων προγραμμάτων και δεν επηρεάζει τη βιωσιμότητά τους. Ιδιαίτερα για τα προγράμματα ΜΣ, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι όλα εξυπηρετούν περιοχές αιχμής της επιστήμης και τεχνολογίας που θεραπεύουν τα Τμήματα και με βάση αυτό θεωρεί ότι αποτελεί κυρίαρχο δικαίωμα κάθε Τμήματος να ορίσει όποτε επιθυμεί νέα αντικείμενα ή να αναθεωρήσει τα υπάρχοντα, συνεκτιμώντας τις δυνατότητες και τους πόρους που διαθέτει. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή δεν θέλει να εμπλακεί σε αυτή τη διαδικασία και πολύ περισσότερο να υποδείξει αντικείμενα προγραμμάτων, διαπιστώνει όμως ότι υπάρχει χώρος περαιτέρω ανάπτυξης και ενθαρρύνει τέτοιες πρωτοβουλίες, όπως δημιουργίας διατμηματικών προγραμμάτων σε θέματα αιχμής μετά από διερεύνηση της αγοράς εργασίας ή ως αποτέλεσμα των συναντήσεων με τη βιομηχανία (πρόταση #4 παραπάνω).

Από την ανάλυση και τις προτάσεις που διαμορφώθηκαν, σαφώς διαφαίνεται ότι μόνο γενικές κατευθύνσεις επιχειρήθηκε να εξαχθούν ενώ οι αναγκαίες ιδιαιτερότητες των διαφόρων προγραμμάτων έγιναν σεβαστές. Με την πεποίθηση ότι η αναθεώρηση ενός συστήματος που έχει αποδείξει μια αξιολογικά καλή λειτουργικότητα και απόδοση είναι ένα δύσκολο εγχείρημα, οι προτάσεις που διατυπώνονται δεν ανατρέπουν τα δεδομένα αλλά ευελπιστούν σε βελτιώσεις. Δεν επιχειρούν κατ' ουδένα τρόπο τη διαμόρφωση ενός άκαμπτου κοινού πλαισίου αλλά αφήνουν την ευρυχωρία της πλουραλιστικής επιλογής στην ανάπτυξη

των επιμέρους προγραμμάτων. Η Επιτροπή πιστεύει ότι το παρόν κείμενο μπορεί να λειτουργήσει ως οδικός χάρτης για τα Τμήματα ώστε να αποφασίσουν και να υιοθετήσουν αλλαγές προς μια κατεύθυνση συν-αντίληψης των πραγμάτων και τις βελτιώσεις που αυτή συνεπάγεται. Απαιτείται γι' αυτό ένα μεταβατικό στάδιο προσαρμογής με επαρκή χρονικό ορίζοντα για την πλήρη και από κοινού εφαρμογή των αλλαγών από τα Τμήματα, που εκτιμάται μέχρι το επόμενο (μετά από ένα χρόνο) ακαδημαϊκό έτος, με ενδιάμεσα βήματα που πρέπει να είναι αποφασιστικά και συντονισμένα ώστε οι όποιες θετικές προοπτικές να μη μείνουν ως ευχολόγιο και έκθεση ιδεών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRASΤηλ. : +30 2610 969606, 969684
E-mail: secretary@engineering.upatras.gr

Προς τους κ.κ:

1. Αλεξανδρίδη Αντόνιο, Καθηγητή Τμ. Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & ΤΥ
2. Δραγώνα Παναγιώτη, Καθηγητή Τμ. Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
3. Κουτελιέρη Φραγκίσκο, Καθηγητή Τμ. Μηχανικών Περιβάλλοντος
4. Κυριακού Γεώργιο Καθηγητή Τμ. Χημικών Μηχανικών
5. Λαμπέα Γεώργιο, Καθηγητή Τμ. Μηχανολόγων & Αεροναυπηγών Μηχανικών
6. Μπερμπερίδη Κωνσταντίνο, Καθηγητή Τμ. Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής
7. Μπούσια Ευστάθιο, Καθηγητή Τμ. Πολιτικών Μηχανικών

Θέμα: Σύσταση Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών της Πολυτεχνικής Σχολής

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας ενημερώνουμε ότι κατόπιν απόφασης της Κοσμητείας της Πολυτεχνικής Σχολής στην υπ' αριθμ 178/11.11.2021 συνεδρίασή της, συγκροτείται Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών Πολυτεχνικής Σχολής (ΕΜΣΠΣ), με την εξής σύνθεση:

Καθηγητές: Αλεξανδρίδης Αντόνιος, Δραγώνας Παναγιώτης, Κουτελιέρης Φραγκίσκος, Κυριακού Γεώργιος, Λαμπέας Γεώργιος, Μπερμπερίδης Κωνσταντίνος και Μπούσιας Ευστάθιος.

Συντονιστής της Επιτροπής ορίζεται ο **καθ. κ. Α. Αλεξανδρίδης**, ως ο αρχαιότερος καθηγητής πρώτης βαθμίδας εκ των μελών της.

Σκοπός της επιτροπής είναι να καταγράψει τα κύρια χαρακτηριστικά των μεταπτυχιακών προγραμμάτων τα οποία προσφέρει η Σχολή και τα οποία αντιστοιχούν είτε σε ISCE (International Standard Classification of Education) επιπέδου 7 (μάστερ), είτε 8 (διδασκαλικό), αυτόνομα ή σε συνεργασία με άλλα τμήματα της Σχολής μας, του πανεπιστημίου ή άλλων πανεπιστημίων.

Η Επιτροπή θα πρέπει να καταλήξει σε προτάσεις που αφορούν την κινητικότητα των σπουδαστών, κοινά μαθήματα ώστε να επιτευχθεί οικονομία κλίμακας, δια-λειτουργικότητα σε επίπεδο διπλωματικών εργασιών και εργαστηριακής άσκησης. Επίσης θα πρέπει να προταθούν περιοχές αιχμής στις οποίες τα μεταπτυχιακά προγράμματα της Σχολής μας θα μπορούν να αναπτυχθούν στο μέλλον, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη στενότερης συνεργασίας μεταξύ της Πολυτεχνικής Σχολής και σχολών όπως η Θετικών Επιστημών, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Γεωπονική, Υγείας, κλπ.

Τα πορίσματα της Επιτροπής θα τεθούν υπόψη των συναδέλφων μελών της Σχολής μας και θα παρουσιαστούν σε ανοικτή εκδήλωση της Σχολής η οποία προγραμματίζεται να λάβει χώρα στις αρχές Μαΐου 2022 στην οποία θα κληθούν να συμμετάσχουν οι Πρωτανικές αρχές, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας, η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, εκπρόσωποι του Τεχνικού Επιμελητηρίου και της βιομηχανίας, καθώς και άλλα μέλη της Ακαδημαϊκής μας κοινότητας, με τελικό στόχο στην τελική της μορφή, αφού υιοθετηθεί από την Κοσμητεία της Σχολής, να αποτελέσει οδηγό προς τα τμήματα για τον συντονισμό και την ανάπτυξη των μεταπτυχιακών σπουδών στο μέλλον.

Ο Κοσμήτορας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΒΟΥΡΗΣ

Κοιν:

1. Πρύτανη κ. Χρήστο Μπούρα
2. Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών και Διεθνών Θεμάτων
3. Γενική Διεύθυνση Ακαδ και Διοικητικών Υποθέσεων
4. Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας
5. Διεύθυνση Γραμματειών και Ακαδ Δομών
6. Προέδρους Τμημάτων Πολυτεχνικής Σχολής
7. Γραμματείς Τμημάτων Πολυτεχνικής Σχολής

